

Sygn. akt III UK 222/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z odwołania P. W.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Bydgoszczy
z udziałem zainteresowanych E. M., T. T., P. spółka z ograniczoną
odpowiedzialnością w I.
o składki,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 22 czerwca 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z dnia 9 października 2014 r., sygn. akt III AUa 236/13,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 października 2014 r., III AUa 236/13, Sąd Apelacyjny w Szczecinie zmienił częściowo wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie z dnia 16 września 2010 r., VII U 50/09, w sprawie z odwołania P. W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Bydgoszczy przy udziale zainteresowanych E. M., T. T. i P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w I. o składki na ubezpieczenia społeczne, Fundusz P. i Fundusz G. w ten sposób, iż ustalił, że odwołujący się nie ponosi odpowiedzialności z tytułu zaległości składkowych spółki P. : 1) za grudzień 2002 r. w kwocie 33.653,26 zł; 2) za luty 2003 r. w kwocie 16.999,40 zł, a także 3) za

miesiące: sierpień, wrzesień, październik i listopad 2002 r. ponad kwotę 74.997,60 zł. W pozostałym zakresie Sąd odwoławczy oddalił apelację odwołującego się od wyroku Sądu pierwszej instancji i zniósł wzajemnie koszty postępowania między stronami.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego - w części oddalającej apelację - odwołujący się wniósł skargę kasacyjną, w której zarzucił naruszenie art. 386 § 6 w związku z art. 398²¹, art. 316 § 1 w związku z art. 228 § 2, art. 382 w związku z art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 i w związku z art. 227 k.p.c. oraz art. 32 zdanie drugie Konstytucji RP. Ponadto skarżący zarzucił naruszenie art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 116 § 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa w związku z art. 107 § 1 i art. 108 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Odwołujący się uzasadnił wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania powołaniem się na oczywistą zasadność skargi w kontekście naruszenia przez Sąd odwoławczy wskazanych przepisów prawa. W ocenie skarżącego oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika w szczególności z tego, że Sąd Apelacyjny - przy ponownym rozpoznaniu sprawy w następstwie uprzednio wydanego przez Sąd Najwyższy wyroku kasatoryjnego - nie zastosował się do wskazówek Sądu kasacyjnego odnośnie do konieczności poczynienia „precyzyjnych ustaleń faktycznych”, co do wysokości zaległości składkowych upadłej spółki przypadających za poszczególne miesiące, w trakcie których odwołujący się samodzielnie sprawował funkcję członka zarządu. Ponadto - według odwołującego się - o oczywistej zasadności skargi świadczy to, że treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku „nie odpowiada podstawowym wymaganiom, jakim winno odpowiadać orzeczenie sądu i jego uzasadnienie”, skoro „nie daje praktycznie żadnej odpowiedzi na pytanie o motywy, a w szczególności podstawy rozstrzygnięcia”. Odwołujący się wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i przekazanie temu Sądowi sprawy do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną zainteresowana E. M. wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie z uwagi na brak usprawiedliwionych podstaw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W uzasadnieniu wniosku o rozpoznanie skargi odwołujący się wywiódł, że skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania, gdyż jest oczywiście uzasadniona. Tego poglądu Sąd Najwyższy jednak nie podziela przede wszystkim dlatego, że treść pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku pozwala odczytać motywy, jakimi kierował się Sąd odwoławczy przy rozstrzygnięciu. Skoro Sąd drugiej instancji wyraźnie stwierdził, że odwołujący się ponosi odpowiedzialność za zaległości w opłacaniu przez spółkę składek, których termin płatności przypadał w okresie, w którym odwołujący się piastował funkcję członka zarządu spółki wspólnie z zainteresowanym T. T. oraz jednoosobowo, to nie można zasadnie twierdzić, jak czyni to skarżący, że „oczywiście uzasadniony jest zarzut rażącego naruszenia” art. 382 w związku z art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 w związku z art. 227 k.p.c.

Przedmiotowa skarga nie jest oczywiście uzasadniona również w kontekście podniesionego przez odwołującego się zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego. Należy bowiem przypomnieć, że Sąd Najwyższy w pisemnym uzasadnieniu wydanego uprzednio w tej sprawie (częściowo kasatoryjnego) wyroku z dnia 24 stycznia 2013 r., III UK 36/12 (OSNP 2013 nr 21-22, poz. 262) podkreślił, że zachodzi konieczność rozstrzygnięcia o odpowiedzialności odwołującego się za zaległości składkowe spółki w okresie obejmującym miesiące od września do grudnia 2002 r. i za luty 2003 r. Sąd Najwyższy, mając na względzie ustalenia faktyczne dokonane w sprawie, zaznaczył, że w okresie objętym kwestionowaną decyzją organu rentowego, odwołujący się od września do listopada 2002 r. jednoosobowo pełnił funkcję członka zarządu spółki, natomiast od grudnia 2002 r. do marca 2003 r. funkcję członka zarządu - obok odwołującego się - sprawowała również zainteresowana E. M. W podstawie faktycznej orzeczenia Sądu drugiej

instancji brakowało wówczas szczegółowych ustaleń co do wysokości zaległych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz P. i Fundusz G., odsetek i kosztów egzekucyjnych przypadających za poszczególne miesiące spornego okresu (wrzesień-grudzień 2002 r. i luty 2003 r.). W tej sytuacji niemożliwe było uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 25 października 2011 r. jedynie w części dotyczącej okresu, w którym funkcję członka zarządu spółki obok odwołującego się pełniła także E. M. (grudzień 2002 r., luty 2003 r.). Sąd Najwyższy wywiódł zarazem, że w postępowaniu sądowym zainicjowanym wniesieniem odwołania od decyzji o odpowiedzialności danego członka zarządu za zaległości składkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialności, sąd nie jest uprawniony do oceny, czy zostały spełnione przesłanki wydania przez organ rentowy decyzji (art. 118 § 1 Ordynacji podatkowej) w stosunku do innej osoby, która w okresie objętym zaskarżoną decyzją również pełniła funkcję członka zarządu, ale w stosunku do której - mimo obowiązku wynikającego z art. 116 § 1, art. 107 § 1 i art. 108 § 1 Ordynacji podatkowej - stosownej decyzji w ogóle nie wydano. Taka teza wynika z uwzględnienia, że kwestia ta nie jest objęta treścią zaskarżonej decyzji, a więc z oczywistych powodów nie może być poddana kontroli sądu powszechnego. Chociaż obowiązkiem organu rentowego jest rozstrzygnięcie w drodze decyzji o odpowiedzialności wszystkich członków zarządu (pełniących taką funkcję w tym samym czasie) za zaległe i niewyegzekwowane od spółki konkretne składki i już samo naruszenie tej powinności świadczy o wadliwości decyzji wydanej jedynie w stosunku do niektórych członków zarządu spółki, to jednak ta okoliczność w żaden sposób nie uprawnia sądu do zastępowania organu rentowego w wydawaniu decyzji stwierdzającej odpowiedzialność wszystkich członków zarządu z tytułu zaległości składkowych spółki kapitałowej.

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd Apelacyjny, będąc związany wykładnią prawa przedstawioną w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego (art. 398²⁰ zdanie pierwsze k.p.c.), ustalił wysokość zaległości składkowych spółki przypadających za poszczególne miesiące spornego okresu (wrzesień-grudzień 2002 r. oraz luty 2003 r.). Tej wysokości odwołujący się nie zanegował, bo w dalszym ciągu kwestionował wyłącznie samą zasadę ponoszenia przez siebie odpowiedzialności za zaległości składkowe (k. 1223). Tymczasem Sąd Apelacyjny

w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia zwrócił uwagę, że odpowiedzialność odwołującego się z tytułu zaległości składkowych spółki co do samej zasady została już przesądzona wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2013 r. (na podstawie tego orzeczenia problem dotyczący ponoszenia przez odwołującego się oraz T. T. solidarnej odpowiedzialności z tytułu zaległości składkowych w łącznej kwocie 76.107,37 zł wraz z odsetkami został rozstrzygnięty w sposób definitywny). Natomiast na obecnym etapie postępowania (przy ponownym rozpoznaniu sprawy) zachodziła tylko konieczność poczynienia szczegółowych ustaleń w zakresie wysokości zaległych składek (i należności ubocznych) w spornych miesiącach (k. 1226). Takie ustalenia zostały dokonane, czemu Sąd odwoławczy dał odpowiedni wyraz w pisemnym uzasadnieniu wyroku. W tej płaszczyźnie wyroku Sądu Apelacyjnego nie można więc uznać za orzeczenie dotknięte kardynalnymi brakami, widocznymi „na pierwszy rzut oka”, bez potrzeby dokonywania głębszej analizy jurydycznej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49 oraz z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107), a tylko taka przesłanka - w myśl art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. - uzasadnia przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił więc przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.